

Р 1573156

ЗАКОН УКРАЇНИ **«ПРО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ** **ФУНКЦІОНУВАННЯ** **УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ** **ЯК ДЕРЖАВНОЇ»**

НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ
КОМЕНТАР

Пропоноване видання розраховане на широке коло читачів та практикуючих правників, викладачів та студентів юридичних факультетів, керівників та службовців державних органів, органів місцевого самоврядування, керівників, посадових осіб і працівників підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, ЗМІ, громадських організацій, релігійних організацій, творчих спілок.

Зміст

ВСТУП	7
ЗАКОН УКРАЇНИ «Про забезпечення функціонування української мови як державної»	10
Розділ I ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ	11
Стаття 1. Статус української мови як єдиної державної мови в Україні . . .	11
Стаття 2. Сфера дії Закону	13
Стаття 3. Завдання Закону	14
Стаття 4. Статус української жестової мови та мовні права жестомовних осіб	17
Стаття 5. Державна програма сприяння опануванню державної мови	19
Розділ II УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ГРОМАДЯНСТВО УКРАЇНИ	20
Стаття 6. Обов'язок громадянина України володіти державною мовою. . .	20
Стаття 7. Обов'язок володіти державною мовою для набуття громадянства України	23
Стаття 8. Мова документів, що посвідчують особу громадянина України .	24
Розділ III ОBOB'ЯЗОК ВОЛОДІТИ ДЕРЖАВНОЮ МОВОЮ	25
Стаття 9. Особи, які зобов'язані володіти державною мовою та застосувати її під час виконання службових обов'язків	25
Стаття 10. Вимоги щодо рівня володіння державною мовою	27
Стаття 11. Рівні володіння державною мовою	28
Розділ IV ЗАСТОСУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ МОВИ В РОБОТІ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ, ОРГАНІВ ВЛАДИ АВТОНОМНОЇ РЕСПУБЛІКИ КРИМ, ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ, ПІДПРИЄМСТВ, УСТАНОВ ТА ОРГАНІЗАЦІЙ ДЕРЖАВНОЇ І КОМУНАЛЬНОЇ ФОРМ ВЛАСНОСТІ	32
Стаття 12. Робоча мова діяльності органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій державної і комунальної форм власності.	32
Стаття 13. Застосування державної мови в нормативних актах, діловодстві та документообігу	33
Стаття 14. Застосування державної мови в судочинстві	35
Стаття 15. Застосування державної мови у Збройних Силах України та інших військових формуваннях	36
Стаття 16. Застосування державної мови в органах правопорядку, розвідувальних органах, державних органах спеціального призначення з правоохоронними функціями.	37

Стаття 17. Застосування державної мови під час перетину державного кордону України	38
Стаття 18. Застосування державної мови у процесі виборів і референдумів	38
Стаття 19. Застосування державної мови під час укладення міжнародних договорів України	39
Розділ V ЗАСТОСУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ДЕРЖАВНОЇ В ПУБЛІЧНИХ СФЕРАХ	39
Стаття 20. Державна мова у сфері трудових відносин	39
Стаття 21. Державна мова у сфері освіти	40
Стаття 22. Державна мова у сфері науки	42
Стаття 23. Державна мова у сфері культури	43
Стаття 24. Державна мова у сфері телебачення і радіомовлення	46
Стаття 25. Державна мова у сфері друкованих засобів масової інформації.	47
Стаття 26. Державна мова у сфері книговидання та книгорозповсюдження	48
Стаття 27. Державна мова у сфері користувацьких інтерфейсів комп'ютерних програм та веб-сайтів	49
Стаття 28. Державна мова у сфері інформації для загального ознайомлення	51
Стаття 29. Державна мова у сфері публічних заходів.	52
Стаття 30. Державна мова у сфері обслуговування споживачів.	53
Стаття 31. Державна мова в технічній та проектній документації	54
Стаття 32. Державна мова у сфері реклами.	55
Стаття 33. Державна мова у сфері охорони здоров'я	55
Стаття 34. Державна мова у сфері спорту	56
Стаття 35. Державна мова у сфері телекомунікацій та поштового зв'язку	56
Стаття 36. Державна мова у сфері транспорту.	57
Стаття 37. Державна мова у сфері діловодства, документообігу, листування і звітності громадських об'єднань, політичних партій та інших юридичних осіб.	58
Стаття 38. Державна мова у зверненнях до громадських об'єднань, політичних партій та інших юридичних осіб	58
Розділ VI ЗАСТОСУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ДЕРЖАВНОЇ У ВЛАСНИХ НАЗВАХ ТА ІМЕНАХ	59
Стаття 39. Назви органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування	59
Стаття 40. Державна мова в іменах	60
Стаття 41. Застосування державної мови в географічних назвах та назвах об'єктів топоніміки.	60
Стаття 42. Мова торговельних марок	60
	61

Розділ VII ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАНДАРТІВ ДЕРЖАВНОЇ МОВИ	61
Стаття 43. Національна комісія зі стандартів державної мови	61
Стаття 44. Повноваження Національної комісії зі стандартів державної мови	62
Стаття 45. Склад Національної комісії зі стандартів державної мови	63
Стаття 46. Голова Національної комісії зі стандартів державної мови.	65
Стаття 47. Порядок роботи Національної комісії зі стандартів державної мови	65
Стаття 48. Документи, що підтверджують рівень володіння державною мовою, та іспит на рівень володіння державною мовою	66
Розділ VIII ЗАХИСТ ДЕРЖАВНОЇ МОВИ	68
Стаття 49. Уповноважений із захисту державної мови	68
Стаття 50. Призначення та звільнення Уповноваженого із захисту державної мови	71
Стаття 51. Вимоги щодо несумісності з посадою Уповноваженого із захисту державної мови	73
Стаття 52. Секретаріат Уповноваженого із захисту державної мови.	73
Стаття 53. Захист державної мови як невіддільного елементу конституційного ладу.	74
Стаття 54. Захист прав людини щодо застосування державної мови у сферах суспільного життя, визначених цим Законом.	75
Стаття 55. Розгляд скарг Уповноваженим	78
Стаття 56. Здійснення державного контролю за застосуванням державної мови	79
Стаття 57. Порядок накладення штрафів на суб'єктів господарювання за порушення закону щодо застосування державної мови у сфері обслуговування споживачів	81
Розділ IX ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ	83
ДЕКЛАРАЦІЯ про державний суверенітет України	98
ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНСЬКОЇ РСР «Про проголошення незалежності України»	103
АКТ ПРОГОЛОШЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ	104
РІШЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ у справі за конституційними поданнями 51 народного депутата України про офіційне тлумачення положень статті 10 Конституції України щодо застосування державної мови органами державної влади, органами місцевого самоврядування та використання її у навчальному процесі в навчальних закладах України (справа про застосування української мови).	105

УКАЗ Президента України «Про Концепцію державної мовної політики» № 161/2010 від 15 лютого 2010 року	118
ЗАКОН УКРАЇНИ «Про ратифікацію Рамкової конвенції Ради Європи про захист національних меншин»	125
ЄВРОПЕЙСЬКА ХАРТІЯ регіональних мов або мов меншин	135
ЗАКОН УКРАЇНИ «Про ратифікацію Європейської хартії регіональних мов або мов меншин».	151
РІШЕННЯ Конституційного Суду України у справі за конституційним по- данням 54 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України «Про ратифікацію Європейсь- кої хартії регіональних мов або мов меншин, 1992 р.» (справа про ратифі- кацію Хартії про мови, 1992 р.)	154
ЗАКОН УКРАЇНИ «Про ратифікацію Європейської хартії регіональних мов або мов меншин»	160
ПОСТАНОВА КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ «Про Українську націо- нальну комісію з питань правопису» від 19 лютого 2002 р. № 198.	162
КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ (в и т я г)	165
ЗАКОН УКРАЇНИ «Про громадянство України».	171
УКАЗ Президента України «Питання Комісії при Президентові України з питань громадянства»	194
УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ «Про невідкладні заходи щодо зміцнення державного статусу української мови та сприяння створенню єдиного ку- льтурного простору України» №156/2018	197
ПОСТАНОВА КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ «Про організацію про- ведення атестації осіб, які претендують на вступ на державну службу, що- до вільного володіння державною мовою» № 301 від 26 квітня 2017 р..	200
ПОСТАНОВА КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ «Деякі питання прове- дення атестації осіб, які претендують на вступ на державну службу, щодо вільного володіння державною мовою» № 818 від 25 жовтня 2017 р.	218
ЗАКОН УКРАЇНИ «Про Регламент Верховної Ради України»	221
КОДЕКС України про адміністративні правопорушення (витяг)	402